

Ријеч Пиве

Плужине, година III, број 21/22, септембар/октобар 2018. Бесплатан примјерак

Фото: Никола Цицил

ЗЛАТНА ЈЕСЕН

Од казана до казана

СТРАНЕ 12 - 13

СЈЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Усвојен завршни рачун и Статут

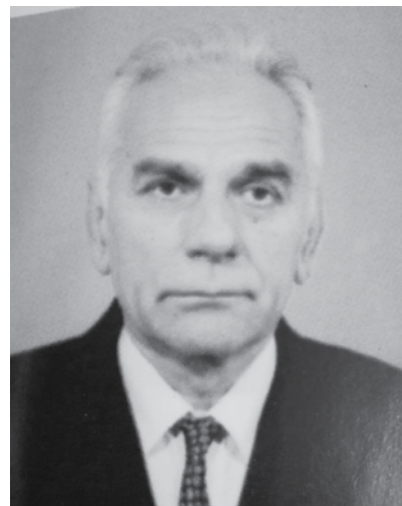
СТРАНЕ 4-7

ЈУНАЦИ НОБА-а

Митраљецац Вељко

СТРАНЕ 10 - 11

Одлазак борца за заштиту шумског блага

СТРАНЕ 16 - 17

Делић члан САНУ

Проф. др Јован Делић изабран је за дописног члана Српске академије наука. Делић је рођен у Борковићима 4.октобра 1949. Главни је уредник Зборника Матице српске за књижевност и језик од 2000. године, редовни је професор Филолошког факултета Универзитета у Београду и управник катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевност .

Основну школу учио је у Пиви (Борковићи, Горанско, Плужине и Миљковац), а гимназију је завршио у Никшићу. Студирао је на Филолошком факултету у Београду, на групи за општу књижевност (1967–1971) где је магистрирао (1983), а потом и докторирао (1996). Држао је предавања на славистичким катедрама у Хамбургу, Берлину, Манхајму, Јени, Хајделбергу, Франкфурту, Грајфсвалду, Халеу и Сегедину. Студије, текстове и чланке објављивао је на руском, украјинском, њемачком и француском језику. Од децембра 1972. до јуна 1998. радио је на Филозофском факултету у Новом Саду, а од 1998. предаје савремену српску књижевност на Филолошком факултету у Београду. Од 1986. до 1991. радио је као лектор на Универзитету "Георг Аугуст" у Гетингену. Члан је Матице српске од је 1985. За главног уредника "Зборника Матице српске за књижевност и језик" постављен је 2000. године.

Помоћ најбољим студентима

Комисија за додјелу стипендија студентима у чијем су саставу Соња Цицил (предсједник), Љубица Кулић и Никола Цицил донијела је ранг листу студената којима ће локална управа додијелити стипендију од 80 еура мјесечно. Прва на листи је Ивана Радовић, која је уписала машински факултета УЦГ и носилац је Луче.

Слиједи Марија Радовић, студенткиња факултета за стране језике Универзитета Медитеран која је у предходним годинама постигла просјек од 9,9.

Сљедећи су Љиљана Богдановић, УЦГ филозофски факултет (9,57), Јован Пејовић УЦГ, филозофски факултет (9,53), Ивана Шимун УДГ факултет умјетности (9,33), Сара Јововић, УЦГ филолошки факултет (9, 28), Јована Богдановић, УЦГ природно математички факултет (8,95), Маја Пантовић, Универзитет Источно Сарајево, медицински, (8,86), Дејан Делић, УЦГ машински факултет, (8,83), Жарко Бајовић, Универзитет Источно Сарајево, медицински факултет, (8,64), Славко Тијанић, Универзитет Источно Сарајево, медицински факултет, (8,55), Тијана Лубурић, УЦГ, филозофски факултет, (8,5), Никола Папић, УЦГ, факултет за туризам и угоститељство, (8,45), Мирјана Бакрач, УЦГ филозофски факултет(8, 43), Сара Пантовић, Универзитет Источно Сарајево, медицински факултет, (8,43), Сандра Радовић, УЦГ факултет политичких наука (8,43), Александра Тијанић, УЦГ филолошки факултет, (8,23), Милорад Осмајић, УЦГ металуршко-технички факултет, (8,08).

Поносан сам на свој рад и на друштво у којем сам живео

СТРАНЕ 8 - 9

ИМПРЕСУМ

Министарство културе Црне горе у Евиденцији медија под редним бројем 778. од 7. 10. 2016. године уписало је штампани медиј „Ријеч Пиве“ чији је оснивач издавачко предузеће “Наша Пива” д.о.о. Лист је подржан од Министарства културе.

Уређивачки одбор:
др Раденко Пејовић, др Златко Булић, Наташа Лучић,
Миленко Мишко Мићановић, Мироје Вуковић, Жељко Шапурић

e-mail: rijec.pive@gmail.com

УМЈЕСТО УВОДНИКА

Соко Бајо у сокаку

Пише: Радмило ТАДИЋ

Давно је било када сам сваког дана, с ђачком торбом, пролазио подгоричким сокаком, који води од Улице „Тринаестог јула“ до Основне школе „Сутјеска“.

Ријеч је о неколико стотина метара дугој цести која и данас има једну „лакрат кривину“, доста „ударних рупа“ и једног лежећег полицајца.

У њој се не могу миомићи два путничка аутомобила, па је стога у један вакат постала једносмјерна. Тај сокак, вјеровали или не, носи име славног Баја Пивљанина.

Неко је у тадашњој титоградској власти (седамдесетих година прошлог вијека) одлучио да јунаку Бају „ода почаст“ дајући његово име маленој улици у подножју Момишићког брда.

Разговарао сам са двадесетак Пивљана о томе – нико није знао гдје се у Подгорици налази Улица Баја Пивљанина.

За њу изгледа зна само поштар, комшије, рођаци и пријатељи становника сокака.

Није тако свугдје – у Плужинама

Бајов сокак у Подгорици

Бајово име заступљено је и у називима, улице, предузећа, школа, спортских клубова...

На Цетињу једна од двије најважније саобраћајнице у најужем центру града носи име јунака погинулог на Вртијељци, а у тој улици је и Скупштина Пријестонице.

У Београду у Општини Савски Венац, односно на Дедињу једна од најважнијих саобраћајница носи име знаменитог Пивљанина.

У њој се налазе институције, елитне (најскупље) некретнине и Бели Двор. Бајово име носе и улице у Никшићу, Херцег Новом, Новом Саду...

У свјетлу иницијативе да се подигне споменик знаменитом Пивљанину, не би било згорег упутити и градоначелнику Подгорице др Ивану Вуковићу предлог да се сокак преименује, а да јунак који вјековима живи у предањима, народним пјесмама, књигама и удбеницима, добије мјесто које заслужује.

Није касно да се то обави, јер „соко Бајо са тридесет змајевах, мријет неће док свијета траје“.

СЈЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Усвојен завршни рачун и Статут

Са једне од ранијих сједница СО

Грб и застава

У Статуту се наводи да грб Општине представља хармоничну цјелину на основи у облику средњевјековног штита са ободом жуте боје. У средишњем дијелу грба налази се Манастир Пива бијеле боје као вјековни носилац традиције, испред Манастира зелена боја одсликава природна богатства овог краја, са природним резерватом симболизованим у сребрном одсјају воде, усјеченим у сивим литицама кањона. Изнад Манастира свијетлоплава боја указује на слободољубивост и чистоту пивског духа.

Застава Општине је правоугаоног облика чија је дужина двоструко већа од висине са подлогом плаве боје и уцртаним грбом Општине у средини.

Употреба симбола Општине уређује се одлуком Скупштине општине.

Одборници у Скупштини општине Плужине усвојили су на октобарској сједници завршни рачун Општине за 2017. годину. Према том документу, текући приходи износили су 2.969.115 еура, а пренијети дио вишка прихода 489.646. Укупни примици били су 3.458.762, издаци 2.706.216, а вишак прихода 752.545 еура.

Одборници су дали зелено свјетло и Одлуци о комуналном реду којом се уређују општи услови коришћења, чувања и одржавања комуналних објеката, одржавање чистоће, уређење града, приградских насеља, мјесних центара и туристичких локалитета, односно прописује комунални ред и општи услови за његово спровођење у насељима градског карактера, приградским насељима, туристичким локалитетима и у другим мјестима у којима локално Комунално предузеће обавља дјелатност, односно пружа услуге. Поред осталог,

одлуком је предвиђено да послове одржавања чистоће на јавним површинама обавља Комунално предузеће, којем су ти послови повјерени, у оквиру утврђеног Програма, а да послове одржавања чистоће на другим површинама и просторима (све површине и простор изван јавних површина) обављају правна и физичка лица која управљају односно користе те површине и просторе.

Одборници су усвојили и Одлуку о водоснабдијевању од локалног значаја којом, се прецизирају услови за приступање изградњи, коришћење, одржавање и управљање објектима и системима за водоснабдијевање.

На истој сједници усвојен је и Статут општине којим се уређују права и дужности Општине и начин њиховог остваривања, послови и начин одлучивања локалног становништва, начин и услови вршења сопствених послова, финансирање, начин и поступак избора и разрешења председника скупшти-

не и председника општине. Истим документом прецизиран је начин и поступак разрешења секретара скупштине, организација и начин рада локалне управе, начин и поступак разрешења главног администратора, старјешине органа локалне управе, помоћника страјешине органа, главног градског архитекте и менаџера Општине, као надзор над радом органа локалне управе, стручних и посебних служби.

Статут обухвата и начин доношења прописа, начин обезбјеђења јавности рада и учешћа грађана у вршењу послова из надлежности Општине, облик и садржина симбола, празник Општине и начин његовог обиљежавања, оснивање и рад мјесне заједнице и других облика мјесне самоуправе, учешће грађана у остваривању локалне самоуправе, услови за покретање грађанске иницијативе, као и друга питања од значаја за функционисање локалне самоуправе.

Насеља

Према Статуту, територију општине обухватају Плужине - насеље градског карактера и насељена мјеста: Бабићи, Бајово Поље, Барни До, Безује, Бојати, Боричје, Борковићи, Брдо Боричко, Бријег, Брљево, Будањ, Буковац, Војводићи, Војиновићи, Горанско, Горња Брезна, Горњи Унач, Доброловићи, Дондићи, Доња Брезна, Доњи Унач, Дуба, Дубљевићи, Жеично, Заборје, Забрђе, Закамен, Зуква, Јасен, Јеринићи, Кнежевићи, Ковачи, Кривоодо, Кулићи, Лисина, Лице, Милетића поток, Милошевићи, Миљковац, Мратиње, Недајно, Никовићи, Осојни Орах, Пишче, Подприсоје, Поље Пејовића, Пољана, Присојни Орах, Равно, Рудинице, Седлари, Сељани, Сељковац, Сињац, Смријечно, Стабна, Столац, Стубица, Трса, Херцег Страна, Црквичко Поље, Шарићи, Шљивовица, Шћепан Поље, али и друга насеља утврђена посебном Одлуком.

Делић на челу Одбора директора

Одборници су усвојили и Одлуку о именовању Одбора директора Комуналног предузећа на чијем ће челу бити дипломирани правник Слободан Делић. За чланове одбора изабрани су Стеван Богдановић и Миљан Осмајић.

Златне године привреде су везане за име Стевана Тадића, некадашњег директора Комбината „Врбас“

Поносан сам на свој рад и на друштво у којем сам живео

МИ СМО ГОДИШЊЕ ИМАЛИ 10 ПОСТО ПОВЕЋАЊА ФИЗИЧКОГ ОБИМА ПРОИЗВОДЊЕ ИСТО ТОЛИКО УПОСЛЕНОСТИ, ЗАПОШЉАВАЛИ СМО 500 РАДНИКА ГОДИШЊЕ. СВАКЕ ГОДИНЕ СМО ГРАДИЛИ ПО ПОГОН И ДВА, И ТО ЈЕ ИШЛО ОД 1970. ДО 1979. ГОДИНЕ”, КАЖЕ СТЕВАН ТАДИЋ, КОЈИ ДАНАС ПЕНЗИОНЕРСКЕ ДАНЕ ПРОВОДИ У НОВИМ БАНОВИЋИМА

Није лако написати причу о Стевану Тадићу, некадашњем генералном директору врбашког Комбината, јер реч је о једном врхунском, стручном привреднику, о једној пословној каријери која се није везивала само за Врбас. Каријера нашег некадашњег суграђанина, осим што је била везана за златне године развоја региона Бачке обележила је и развој југословенске привреде.

А ево како и зашто: Комбинат „Врбас“ је био рангиран на 18. мјесту од 200 привредних организација тадашње Југославије, упошљавао је 15.000 радника, врбашка производња шећера је чинила 8 посто од југословенске просукције, производња уља 18 посто и десет посто производња сухомеснатих производа. Транспорт је био организован, 300 камиона који су сваког јутра полазили из Врбаса и разносили робу по фирмама широм Југославије. „Била је то јака и моћна организација коју смо изградили, а то је изградила екипа младих људи, јер то не може један човек“, каже Стево Тадић, додајући да је он као руководилац увек тражио младе, квалитетне и стручне људе, које је постављао за директоре фабрика и за своје најближе сараднике. „Саветници су ми били, моји највећи критичари, слушао сам шта кажу, полтрони су били опасни“. Стручне екипе су правиле програме и у са-

Стеван Тадић редовни читалац часописа Ријеч Пиве

радњи са Основном банком Врбас, где су били стручни руководиоци Живко Ђилас, Војин Бјелица, успели смо да направимо највећи развој и инвестирање у општини Врбас. Рецепт за успех је била висока координација у извршењу послова, јединствена екипа, квалитетни људи који се договоре-стварају све.

Правио се Комбинат као спрега примарне пољопривредне и прерађивачке производње, што је дало велике финансијске ефекте, а била је успостављена продаја. Имали смо маркетинг у целој држави, до 30 складишта у земљи где је роба из Врбаса одлазила директно у продају“, прича Тадић.

Импозантна Тадићева пословна каријера, започела је у Задрузи „Сава Ковачевић“, која после рата није стајала добро. Ту је провео пет година, градећи товилиште, инфраструктуру, док ово газдинство није ставио на ноге, а свих тих година није узео ниједну дневницу радећи од јутра до мрака, не пролазећи градом дању, јер онда је била срамота губитак у предузећу, а када је предузеће изашло из „буле“, онда се ишло уздигнуте главе. „Ја сам одлазио из фирме, када је ставим на ноге и када је потпуно успешна, тако сам отишао и из Комбината. Поносан сам на чињеницу да је фирма „Сава Ковачевић“, опстала, да је воде способни људи, да је и данас једно од најбољих газдинстава у Војводини“, каже Тадић. На место генералног директора Комбината дошао је на молбу некадашњег председника општине Милисав Војчића, за којег каже да је био један од најбољих председника општине Врбас“. Прихватио сам ту понуду под условом да се искључиво бавим развијем и да не будем политички ангажован“. И то су били Комбинатови почеци седамдесетих година прошлог века, где није одмах ишло лако. „Када сам дошао одржао сам кратак говор и рекао да нису ни изгубили они који су били против, јер подвлачимо црту, почињемо поново са новим кадровима и новом производњом“, присећа се. Радио се АВИС, почео да се бави производњом, припремљени су нови програми, отворани су нови објекти, хладњача у Карнексу, силос од 50.000 тона уз помоћ повољног руског кредита, други силос у сардањи са Чесима, формира се транспортно предузеће „Бачкатранс“, гради се нови силос за брашно, нови силос за шећер, Елан у Србобрану, у Ловћенцу Пак центар погон кафе, фарма у малом Иђошу...

Тако је растао привредни гигант у срцу Бачке. Као круна свега гради се пословна зграда Комбината у центру града. „Успели смо да реализујемо интензиван развој, то ми је давало снаге у раду, били смо признати у целој Југославији, примали смо високе плате, упошљавали 15.000 радника, водили рачуна о њима, сваке године

Стеван Тадић дочекује председника СФРЈ Јосипа Броза Тита у Врбасу

за Нову годину уручивали пакете од 20 килограма производа Карнекс, Витала, Шећеране... Једно време сам јавно тврдио да ћемо у развоју стићи и престижи америчког фармера, имали смо услове за то“, прича Тадић. За успех у раду следила су многобројна признања како Комбинату, тако и директору, Авнојева награда. Награда Ослобођења Војводине, Привредне коморе, Орден рада са златним венцем, Орден братства и јединства и њему најдраже одликовање Ударничка значка са пруге Шамац-Сарајево.

Данас је Стево Тадић разочаран ситуацијом у привреди, каже да је сломљена кичма привреди коју смо имали, да они који су рушили стари систем само су обећавали, да би сада казали да нам треба 20. Година да достигнемо ниво привреде који смо имали. „Остали смо без

државе, уздрмани национално и социјално, неопходан нам је стабилан политички систем и добри односи у привреди, без тога не може да се ради. Приватизација је била пљачка, отимачина онога што су генерације стварале, а нико није одговарао“, сматра Тадић и додаје да му је најжалије Комбината и града. „У моје време наша општина је била друга или трећа по степену развијености у Војводини, а данас чујем да је на зачељу војвођанских општина, много је стагнирао и изгубио Врбас...“ Стево Тадић је један од најуспешнијих привредника које је Врбас икада имао, данас достојанствено проводи пензионерске дане у Новим Бановцима са сином и унуцима, поносан на све што је урадио и на друштво у којем је живео.

Љубинка НЕДОВИЋ
(БАЧКА ПРЕС)

Дружење са песницима

„Подржавали смо и држали до културе, до нашег Дома културе. Имао сам добру сарадњу са Баријем Милошевићем, на Југословенским фестивалима поезије младих, радо сам се дружио са Густавом Крклецом, био мој пријатељ. Са Оскаром Давичом, Миком Антићем, са Витом Николићем. Подржавали смо наше сликаре. Зидове Комбината красиле су слике, сећам се птица или голубова Ратка Шоћа...

Пише: **Коста Радовић**

Бивало је у једној бици у Санцаку, погину ми помоћник, мени капу, шињел изрешетали меци, а нигдје кожу нијесу дотакли...Неко то назива срећа, неко таква амајлија, а моја мајка Милосава-Божја милост. Ја не знам. Знам само да сам погинуо, не би ми Бог даровао моју љубав Мару, дјецу унучад и праунучад – казао је Вељко Блечић (94)

Из пивског села Сељана, отац Стеван и мајка Милосава преко снијежног бријега испратили су сина јединца Вељка у партизанску бригаду „Будо Томовић“.

Послије збора код Пивског манастира батаљон је кренуо на фронт у предјелу Вележника близу Острога и Пипера. Тамо је била жестока прва битка са Швабама Вељка митраљезца. Вило је то 1942.године. Како се тада здружио са митраљезом, нијесу се растајали до краја рата 1945, али није то била идилична прича младог ратника...

Рат је ринг, али се не зна у колико се рунди бори... који ће помоћник на митраљезу данас погинути...да ли и ја, јер гдје мој митраљез штекће на фронту то је мета непријатељу. Погинуло је шест мојих помоћника на митраљезу до 1945. године, прича Вељко у свом дому у Земуну.

Најжалије ми је Дурмиторке Даре Андесиљић. Погинула је додавајући ми реденик метака. Швабе су већ биле пришле уз бријег. Нијесам имао времена прекинути паљбу. Један Шваба иде упорно, већ је на четири-пет метара до мог шанца. Повучем ороз...шкљоц. Нема муниције. Прићутао сам се. Кад се Шваба помолио на шанца, замахнуо сам хитро, колачки га ударио празним митраљезом. Пао је, ја сам разгулио

Вељко Блечић у Земуну

ЈУНАЦИ НОБА-а Митраљезац Вељко

Вељко Блечић - Ордена више него генерали

Вељко Блечић - млади војник

низ бријег у густу шуму. Тек тада сам видио да нема никога из моје бригаде. Шест дана сам лутао,склањао се, док сам опет нашао бригаду. То је била већ 1944..

Швабе су организовано одступале. Прољеће. Лим код моста у Беранама набрекао од сњежнице, ледене. Мост се мора одбранити- наредба је. Са митраљезом ускочим у ријеку за један велики камен. Вода до пупка. Цијеле ноћи одатле сам пуцао на другу обалу гдје је био густи швапски фронт. Ујутру се Њемци повукли... Изађем из ледене воде, али ноге утрнуле, крвоток не ради... Наиђе један друг са закаченом бочицом за појасом. Питам га:

Брале има ли ти шта у тој бочици? Има, каже, ракија... Дода ми... Ја нагни у грло...Искапи... Послије петнаестак минута проради крво-

ток, митраљез на раме, напријед све до ослобођења Београда.

Кући је била стигла вијест да сам погинуо негдје у Санцаку. Отац Стеван је ишао мјесец дана за бригадом и распитивао се гдје сам погинуо, док смо се срели у Београду.

Јеси ли имао среће у рату, питао сам Вељка уочи Дана ваздухопловства у Дому њиховом у Земуну.

Бивало је у једној бици у Санцаку, погину ми помоћник, мени капу, шињел изрешетали меци, а нигдје кожу нијесу дотакли...Неко то назива срећа, неко таква амајлија, а моја мајка Милосава-Божја милост. Ја не знам. Знам само да сам погинуо, не би ми Бог даровао моју љубав Мару, дјецу унучад и праунучад. А бивало је, наставља причу Вељко, у једном дану на једном пропланку до шуметри пута освајали смо ми и Швабе

наизмјенично. Они покупе своје погинуле и рањене, ми наше па опет.

Био сам свједок свечаности у Земуну. Генерал Божо Жарковић, диван човјек и још један генерал примају честитке поводом празника. Наиђе Вељко са пуним грудима одликовања, командант Божо му честита. А кад прође, онај други генерал пита ко је тај са толико одликовања, нема то ни један генерал.

Е овај Вељко Блечић Пивљанин заслужио је и више. У његовој чети називали су га Баја Пивљанин. Није га зрно хтјело.

То је био Вељко митраљезац.

Њему није лако ратовати у старости без супруге Маре која је умрла прије неколико година.. Љубав према отаџбини и Мари то су његова одличја, цијеле његове душе. Бог никада не заборавља искрене.

ЗЛАТНА ЈЕСЕН - РОД ИЗНЕНАДИО ВЛАСНИКЕ ВОЋЊАКА Од казана до казана

Било је ове јесени у Пиви, као некада у Полимљу у вријеме најбољег рода воћа, односно као у пјесми Вита Николића „Грлом у Полимље“.

*Гори јесен, капљу шљиве
у првоток љут,
а ми грлом у Полимље
- нанио нас пут.*

*Три смо ноћи и три дана
текли као Лим
од казана до казана
- упоредо с њим.*

*Пјевала нам дању јесен
озлаћена сва,
а чувао ноћу мјесец
(или, можда, два?)*

*И данас бих тамо био
крај казана ког
да нас није разјурио
љубоморни Бог.*

*Гори јесен, тече шљива
у првоток љут ...
Тешко ли је из Полимља
низ тријезан пут.*

Печење ракије у Плужинама

...тако је ове јесени тешко било и из Пиве отићи и ако је некеме фалило суда и казана, није фалило у многим селима воћа. Дobar род ове јесени нас је обрадовао после успјешне туристичке сезоне,

Ђоко Митрић из Сињца (52) каже да није запамтио тако велики род воћа, а посебно једног стабла крушке у његовом дворишту која је дала готово невјероватне двије тоне рода.

И Миљан Гаговић (60) тврди да је тако било и на Безују у његовом шљивику, а домаћини су и у Смиријечну имали велики проблем да сакупе шљиве. Мијо Тадић из тог села упоозорава и да се у појединој шљивицима појавила болест на роду, а у његовом комшилуку на имању Зорана Тадића огроман род обрали су медвједи.

О обилном роду свједочи и Мићо Кулић из Ораха који тврди да је воће у том селу родило боље него икада, али упозорава да су нестале неке старе врсте воћа.

Рода је мало или нимало било у неким селима познатим по воћњацима. Тако Саво Ребић каже да је у Милошевићима било мање плодова него што је уобичајено. Шћепан Гломазић каже да је приход у његовом шљивику у Рудиницама „раван нули“, а Горан Первановић тврди да

Шћепан Гломазић - у Рудиницама приход нула

У Смиријечну незапамћени род шљива

се ове године ни мратињски шљивици нијесу прославили.

Стручњаци сматрају да разлог за лош род у нижим предјелима може бити раније цвјетања воћака, које је касније „закачио мраз“, те да се то није десило на вишим котима гдје су цвјетови дошли после мрза.

Када је ријеч о пожешким шљивама које су у великом броју села избациле енормно висок род, ваља

истаћи да их у Србији, одакле потичу, готово више и нема, јер је прије неколико година наишла болест и масовно уништила шљивике, као и у неким дјеловима Црне Горе и БиХ. Срећа је што Пивљани нијесу доносили увозне саднице у великом броју, јер је то начин да се опака болест или „шарка“ пренесе, те савјетују, да се користе саднице шљива из постојећих воћњака.

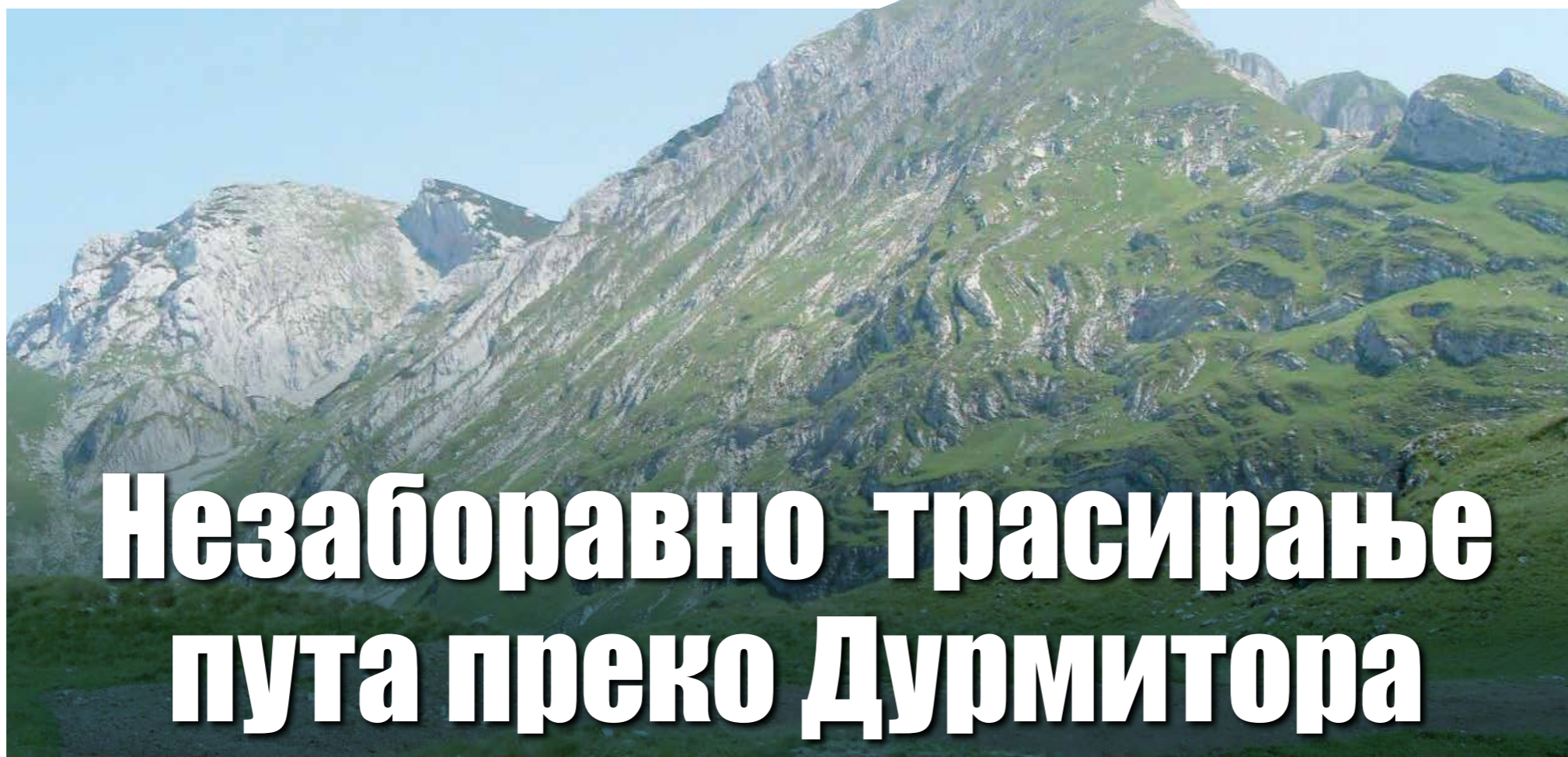

Ђоко Митрић поред казана у Сињцу-имаће посла до Нове године

РАДОШ М. КРУНИЋ: НА ИВИЦИ АМБИСА

РАДОШ КРУНИЋ ЈЕ РОЂЕН У ГОРЊЕМ УНЧУ У ПИВИ 1933. ГОДИНЕ. ОСНОВНУ ШКОЛУ ЗАВРШИО ЈЕ У ДУПНИЦИ (БУГАРСКА). ГИМНАЗИЈУ УЧИО У ВРБАСУ И КУЛИ. СРЕДЊУ ГЕОДЕТСКУ ШКОЛУ ЗАВРШИО У НОВОМ САДУ. ДИПЛОМИРАО НА ГРАЂЕВИНСКОМ ФАКУЛТЕТУ У БЕОГРАДУ 1961. ГОДИНЕ. РАДИО У РЕПУБЛИЧКОЈ ГЕОДЕТСКОЈ УПРАВИ У БЕОГРАДУ И НА ХИДРОЕЛЕКТРАНИ „ЂЕРДАП И“ КАО НАДЗОРНИ ИНЖЕЊЕР. ОД 1970. ДО 1995. ГОДИНЕ РАДИО У ЗАВОДУ ЗА ИЗГРАДЊУ БЕОГРАДА, А ИСТОВРЕМЕНО ОД 1975. ДО 1983. БИО ХОНОРАРНИ ПРОФЕСОР ВИШЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ШКОЛЕ У БЕОГРАДУ. ПЕНЗИОНИСАН ЈЕ 1995. ГОДИНЕ У ЗВАЊУ ГЛАВНОГ ИНЖЕЊЕРА ЗА ГЕОДЕЗИЈУ. ОБЈАВИО СТРУЧНЕ РАДОВЕ ИЗ ОБЛАСТИ ИНЖЕЊЕРСКЕ ГЕОДЕЗИЈЕ. ЖИВИ У БЕОГРАДУ. У НЕКОЛИКО НАСТАВАКА ОБЈАВЉУЈЕМО ЊЕГОВО СЈЕЋАЊЕ НА ГРАДЊУ ПУТА ЖАБЉАК-ТРСА.

Незаборавно трасирање пута преко Дурмитора

На делу трасе од Стожине према Седлу имали смо великих проблема на узимању попречних профила због јако стрмог терена. Излазак са трасом на Седло, тај главни превој на целој траси са највишом котом нивелете, био је велики разлог за радовање. Поглед са Седла ка Добром долу уверио нас је да на целој траси више нема снега. Спуштање са Седла ка Добром долу било је јако мучно и компликовано, јер смо морали да уклапамо трасу преко скоро вертикалних литица, где је било врло тешко узимати попречне профиле.

Са трасом смо се удаљили од колибе породице Абазовић. Захвалили смо им на љубазности и гостопримству и преселили смо се у Добри до. На овом делу терена није било ни куће ни колибе где бисмо могли да се сместимо. Подигли смо два шатора. Жаркова сестра Ана дошла је из Жабљака и била нам драгоцену помоћ све док нисмо завршили трасирање.

И на овом делу терена имали смо критичних тачака, на којима смо морали на самом терену да варијантишемо док не нађемо најбољу варијанту. На крају смо

поново под Пруташем и овога пута смо срећно спојили нашу трасу са раније истрасираним делом друге деонице. Друга деоница у дужини од тридесет километара на траси Жабљак – Трса од Пошћенског катуна до Пишча била је готова са трасирањем. И поред доста тешкоћа, због недостатка добрих инструмената и прибора, великог броја кишних дана са муњама и громовима дурмиторским, честим маглама, све те недаће нису могле да нас омету да стигнемо до срећног завршетка теренских радова.

После завршетка теренских радова морали смо одмах да приступимо обради теренских података. Радили смо на изради уздужног профила са нивелетом трасе, на формирању огромног броја попречних профила као основних података за одређивање габарита саобраћајнице и обрачуна количине маса ископа и насипа. Решили смо да овај посао радимо у фазама. Тако смо прву фазу од Пошћенског катуна ка Седлу у дужини од осам километара прво урадили и елаборат однели у тадашњи Титоград на верификацију од стране стручних служби Републике Црне Горе. Верификовани елаборат пре-

дали смо извођачу радова за изградњу пута грађевинском техничару Обраду Шамшалу. Остатак трасе у дужини двадесет два километра комплетирали смо и оверили у Титограду. Целокупни елаборат са теренским скицама, записницима, урађеним уздужним профилем са повученом нивелетом, урађеним попречним профилима са унетим котама терена, такође смо предали грађевинском техничару Обраду Шамшалу.

Првог септембра поздравили смо се са свим дивним и коректним сарадницима који су нам свесрдно помогли да успешно завршимо трасирање пута преко Дурмитора. Сва тројица отпутовали смо у Београд и уписали се на студије на Грађевинском факултету 1953. године.

Сву тројицу учесника у трасирању пута преко Дурмитора имао сам срећу да упознам. Са Жарком сам становао у студентском дому „Иво Лола Рибар“. Са Јакшом и са Шаком сам студирао геодезију на Грађевинском факултету и заједно радио на одређеним пословима. У приватном животу смо били међусобно повезани пријатељством и уважавањем.

(Крај)

Снимање језера

Десетак година по завршетку трасе, ево Жарка и Јакше, заједно са мном, поново на Жабљаку. Председник Општинског одбора Жабљак Рајко Стијеповић замолио је Жарка и моју маленост Радоша Крунића да дођемо. Жарка као рођеног Жабљачанина, а мене као друга из ране младости. Заједно смо провели 1944. годину у дому смештеном у једном лепом градићу Дупници у Бугарској. Тамо смо завршили основну школу. Молио је, ако смо слободни, да дођемо на Жабљак и обавимо геодетска снимања равнотелних дела Језера и трасирање неких објеката инфраструктуре. Били смо слободни и отпутовали смо на Жабљак. Позвали смо и Јакшу да дође из Никшића где је тада радио. После два дана Јакша је дошао својим форд таунсом. Од 1. јула 1961. па до 20. децембра 1961. године били смо службеници НОО Жабљак. Сарађивали смо и дружили се са тим дивним људима: Рајком Стијеповићем, Драгољубом Јакићем, Милом Стијеповићем, Радолом Кнежевићем.

Једног лепог дана решисмо да посетимо моје родитеље у селу Унчу, чија се кућа налази близу Трсе. Пошли смо Јакшиним фордом. Са нама је пошао и Миле Караџић, веселак и велики познавалац Дурмитора. Када смо били испод Стожине, Миле нам исприча легенду о неуспелој љубави двоје младих. На Седлу смо оставили аутомобил и Миле нас је повео само њему познатим стазама ка врховима Дурмитора. Неколико пута сусретали смо се са чопорима дивокоса. Био је то незаборавни излет на висове Дурмитора. Онда смо се вратили на Седло и продужили пут за Трсу. На Трси смо оставили аутомобил и пешке отишли код мојих родитеља. Били су пресрећни због нашег доласка. Знали су да ћемо доћи и лепо су нас дочекали. Пут од Жабљака до Трсе био је у то време још у макадаму. Жарко и Јакша први пут су управо тада прошли овим путем и видели „својих руку дело“. И у одласку и у повратку често смо застајкивали, гледали и сећали се појединих доживљаја које су имали приликом трасирања. Жарко, Јакша и Шако - сва тројица су имали блиставе инжењерске каријере и имали су са чим да се диче. Оста нешто незаборавно као нека душевна амајлија. Осташе њихова сећања и незаборав трасирања пута преко Дурмитора.

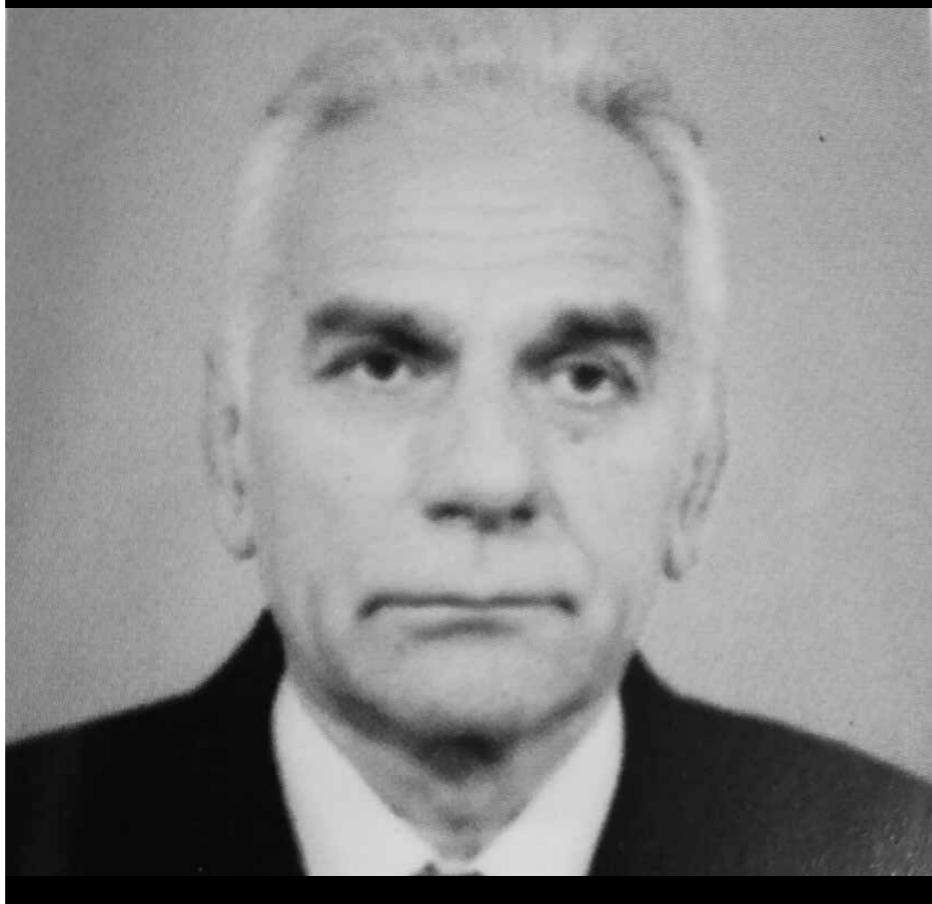
У Подгорици је 5 јула ове године преминуо Блажо Дукин Крунић, угледни привредни и друштвено-политички радник, истакнути шумарски инжењер, магистар шумарских наука и дугогодишњи помоћник министра пољопривреде, шумарства и водопривреде у Влади Црне Горе.

Мр Блажо Крунић рођен је 1939. године у селу Унач у Пиви у општини Плужине гдјее је завршио четвороразредну основну школу. Нижу и вишу реалну гимназију завршио је у Никшићу 1957 године, а шумарски факултет на универзитету у Сарајеву 1961. године ђе је и магистрирао 1978 године.

Готово цијели радни вијек провео је у шумарству радећи на различитим стручним пословима у производњи, пројектовању и руковођењу. Након дипломирања запослио се у Шумском газдинству у родним Плужинама, у периоду од 1961 до 1963 године. У почетку је био инжењер оперативац а касније и директор предузећа. Након тога одлази у Никшић и до 1969 године ради као руководилац сектора производње у Предузећу за узгој, заштиту и експлоатацију шума „Јаворак“. У периоду од 1969. године до 1977. године био је комерцијални а касније и генерални директор Шумско-индустријског комбината „Јаворак“ у Никшићу, који је у то вријеме био један од привредних гиганата у Црној Гори и шире. По задатку партије, 1977. године се враћа у Плужине на мјесто председника Извршног одбора општине Плужине, а обавља и послове секретара општинског одбора Савеза комуниста до 1982. године. Након тога крајем 1982. године одлази у Титоград (данашњу Подгорицу) и преко 20 година ради на веома сложеним и одговорним пословима главног шумарског инспектора у Црној Гори, а касније у више мандата био је све до одласка у пензију 2003. године, помоћник Министра за пољопривреду, шумарство и водопривреду у Влади Црне Горе. Академик је Инжењерске академије Црне Горе и члан Одбора за пољопривреду и шумар-

**IN MEMORIAM – Блажо Дукин Крунић
(1939 – 2018)**

Одлазак борца за заштиту шумског блага

ство Црногорске академије наука и умјетности. Добитник је већег броја награда, плакета и захвалница, између којих и Ордена рада са златним вијенцем.

Био је аутор, руководилац, координатор, консултант, сарадник и учесник у изради више значајних студија, елабората, програма, пројеката, стратегија, планова, експертиза, извјештаја из области шумарства и дрвне индустрије, као и

у изради Закона о шумама, Закона о ловству, Закона о заштити шума од биљних болести и штеточина. Закона о националним парковима, Закона о заштити природе и њихових падзаконских аката. Учествовао је на бројним југословенским и републичким стручним скуповима и објавио више стручних радова и приказа у познатим часописима.

Одлазак у пензију за Блажа Крунића није значајно и престанак

његове стручне и научне активности. Штавише, та активност се у посљедњих десетак година веома успјешно одвијала у правцу синтезе његовог стручног и научног рада који су резултирали издавањем 3 вриједне књиге из сфере шумарства: „Утицај организационо-економских фактора на проширење мреже шумских комуникација у Црној Гори“, „Монографија - шумарство Пиве“, као и монографије „Шуме и шумарство Црне Горе“, која представља круну његовог стручног и страживачког рада.

Мало је интелектуалаца шумарске струке у Црној Гори и шире, тако широког знања, професионализма и одговорног односа према послу

и сарадницима, какво је имао уважени Мр Блажо Крунић, а још је мање оних који су имали храброст да истину кажу и онда када она и није била с радошћу прихваћена у одређеним друштвеним круговима, а управо то је увијек и изнова чинио овај велики човјек. Био је велики борац за заштиту и рационално искоришћавање шумског блага у Црној Гори, одрживи концепт шумарства и одбрану, не само шума већ и свих природних вриједности и природних ресурса Црне Горе од бескрупулозног насртаја данашњег човјека и шумарских, ловних и риболовних лобија којих је сваким даном све више. У стручном и професионалном раду, као и обичном

животу Блажа Крунића су красиле најљепше људске особине, одговорност, толеранција, компромис, сарадња, пожртвованост, брига о породици и изнад свега племенитост, храброст, морал и бескрајна љубав према природи.

Увијек је имао времена и за своје пријатеље, удружење Пивљана у Подгорици и родну Пиву коју је често посјећивао. Свима који су имали привилегију да раде и сарађују са Блажом Крунићем, као и онима који су познавали, остаје у трајном сјећању и пријатној успомени.

Блажо Крунић је сахрањен је 6 јула на градском гробљу „Чепурци“ у Подгорици.

Др Златко БУЛИЋ

Са промоције књиге Блажа Крунића -Шумарство Црне Горе 2017. у Подгорици

Пише: Будо НОВОСЕЛ

У посјети војничком гробљу у Нађмеђеру

Споменик трајнији од камена

Ове године, 29. октобра навршило се стотину година од распуштања аустроугарског логора Нађмеђер, у коме су интернирани и заробљени црногорски и српски војници и цивили, у великом броју оставили своје кости. Они су страдали за националну идеју и то углавном борци са Цера, Колубаре, Брегалнице, Мојковца, Скадра и Грамусовића, доносећи славу српског и црногорског оружја.

Боравећи на сајму књига у Београду, одлучио сам да посјетим логор Нађмеђер који се данас припада Републици Словачкој, на стоту годишњицу његовог распуштања. У том мучилишту оставио је кости, уморен глађу, у 26. години живота мој стриц Раде, борац са Брегалнице, Скадра и Грамусовића. Њему због неажурне евиденције управе логора, с циљем да се умањи број жртава, нема имена међу 5.135 уморених логораша, па му се на простору од седам хектара гробља не зна ни гробно мјесто. Мој син и ја застали смо на огромној њиви засијаној људским костима и с пијететом се поклонили високој националној свијести и родољубљу, болу и поносу, мучеништву и херојству, који су се у данима борбе за слободу знали борити, а у заробљеништву остали непобијеђени духом.

Тога дана је било равно стотину година откада је посљедња нумерисана рака тог гробља прогутала 6000-тог нађмеђерског мученика. Логор се налазио на највећем речном острву у Европи (1885 км²) које насељава преко 250.000 становника, најбогатија житница Словачке. Богато влагом и вјековним наносима Дунава, оскудно биљним зеленилом, изложено оштрим вјетровима Тирола и Алпа. Мочвара натопљена крвљу, сузом и знојем, а насијана људским костима најбољих синова српског и црногорског народа. Простор логора, данас је пространа њива на којој је донедавно био кукуруз и нематрага да је ту била паклена варош од дасака ограђена бодљикавом жицом и челич-

ним бајонетима ћесаревих солдата. Имала је она своје бараке за спавање, своје кухиње и кантине, своје болнице и купатила, своје апсане и вјешала, своју „школу“, свој новац и огромну црну таблу на којој су свакодневно уписивана имена умрлих. Имала је своју управу, „царско-краљевску“ команду, своје старјешине, канцеларије, прописе и уредбе. Главно, имала је свој систем и своје гробље.

У кухињама се кувало једнако за доручак, ручак и вечеру: врућа вода са прокуваном црном млевеном травом, шећерном или жутом репом. Па су стасити планинштаци испод Златибора и Рудника, Дур-

митора и Кома, спадали на 30 килограма, самих исушених костију, тек непрсутих у измоћалој кожи. Изгубљени погледи намучених самртника прождирали су и травку угледану кроз жицу. Ако је неки јадник провукао испод ограда своју као смрт кошчату руку да очупа стручак траве и поједе, дочекао га је куршум стражара. Логорска власт је смањила сљедовање хљеба на начин што је оно што су одузимали од неколико хиљада заточеника, истим продавали у кантини. Хљеб се могао купити за златник и српску стодинарку, чија је вриједност била много већа него вриједност новчаница Аустроугарске монархије. А то

је могао само мали број да купи и то они који су потицали из имућнијих породица, а за највећи број логораша породице нијесу ни znale гдје се налазе. Болнице су се брзо пуниле и брзо празниле. Пунио их је логор, а празнило гробље. У њих се већином није долазило, него доносило и то кад није било спаса. Људски цинизам није могао јаче тријумфовати, но увођењем логорске „школе“, у коју су тјерали те несрећнике да уче мађарски и њемачки.

Циљ посјете је било логорско гробље, које се простирало на седам хектара, како пише професор Ристо Ковијанић, преживјели логораш, који је 1936. године, дакле 18 година од затварања логора, пописао гробове на којима су била сачувана имена. Један дио овог гробља је засијан костима Дурмитораца. У Ковијанићевој скромној студији од четрдесетак страна, изгледа једином свједочењу о овом мучилишту, под насловом „Нађмеђерска долина смрти“ налазимо имена многих Дурмитораца који су умрли у овом логору. У логору је било 12 чланова породице Бадњар: отац Василије (око 70 година), синови Раде (46), Новица (41), Милун (30), и рођаци Војин (23) и Перо (28) и још шест братственика. Од њих је умрло шест, а шест се вратило кући или на фронт. Ковијанић је пронашао и обиљежен гроб Пивљанина, Јоксима Јоковића, јединца у мајке. Имућније породице су сахрањеним логорашима подигле споменике на њиховим гробовима, а мајка Јоксима Јоковића није била у могућности па је свој бол преточила у пјесму - тужбалицу и тако подигла споменик свом јединцу, друкчији споменик, трајнији од камена:

*У Мађарској без судбине,
Из Мађарске проклетије,
Из те наше тираније,
У њој сунце не гријало,
У њој гора не листала,
У њој трава не ћетала...*

Највећа храброст логораша била је побјећи и вратити се у родни крај или на фронт. Многи су то покушали, али су само појединци успјели.

Из тог пакла успјели су да побјегну Радомир Ивезић - учитељ, затим Ђуро Ђорђевић, Танасије Обрадовић, Микаило, Живко и Раде Војиновић. Танасије Обрадовић, отац народног хероја Душана Обрадовића, побјегао је из логора, прешао Дунав и Саву, избјегао е засједе и потјере, борио се у комитама и преживио, али није могао избјећи издају након које га је аустроугарска војска опколила и убила.

Управа логора је остала у сјећању логораша који су причали својим потомцима да је поред осталих њу сачињавао и злогласни наредник, мађарски Циганин, звани Црни, који је био страшнији од глади, од вјешала и смрти. Причали су да се никад није видјела већа животиња у људском облику. Задригао, здепао, накостријешен и космат, као дивља звијер, исколачених крвавих очију, шопава носа и широких ноздрва, дебелих усана и ушију, средовјечан и просијед. Наждеран, напијен и раздражен, као у инквизиторским аренама, чинио је свирепости: тукао је, газио, давио, касацио - извученом сабљом је ударао гдје је стигао по глави, по лицу, по рукама. У вријеме кад се шећерна репа која је рађала на острву, товарила на станици и кад би ухватио неког од заробљеника да од глади загризе репу, тако би гладног јадника гађао репом у главу, све док не прсне глава или репа.

До 1938. године нађмеђерско логорско гробље било је примјерено уређено, одржавано и чувано од стране задуженог чувара. Од 1938. до 1945. године, логорско гробље је оскрнављено и растурено од стране мађарских фашиста. Социјалистичка Југославија за није показивала интерес за његову обнову. 80-их година прошлога вијека, на дијелу логорског гробља направљен је полигон за тренинг паса. Касније, на интервенцију Друштва за његовање традиције ослободилачких ратова, дошло је до билатералног споразума између Словачке и Републике Србије, којим је установљен начин одржавања ратних гробаља. Данас је то гробље уређено на површини од 200 са 100 метара, са двостубном капијом и цилиндричном капелом, од које је стазом од 30 метара одвојен, више него скроман споменик са крстом на коме пише Српским мученицима 1914-1918.

За четири године свог постојања, та уклетана варош од дасака сахранила је у своје гробове читаву трећину становника. Другу трећину припремила је да убрзо нађу смрт у тиролским и карпатским сњеговима. Једна трећина је спасена одашиљањем на пољске радове, и пакетима добијеним из Француске и Швајцарске, од српске Владе, српског Црвеног крста, Кола српских сестара и савезничких хуманитарних друштава.

Бождар Тадић из студентских дана

БОЖИДАР ТАДИЋ „СМРИЈЕЧНО СЕЛО У ПИВИ“ (3)

Из књиге "Смријечно село у Пиви", др Бождара Тадића (1931 - 2003) дугогодишњег професора социологије на црногорском Универзитету и високог државног функционера, објављујемо најзанимљивије дјелове. Тадић је написао мноштво књига и научних радова из области социологије, социологије религије и политикологије. Докторирао је на Свеучилишту у Загребу, раних седамдесетих година, а његова дисертација "Приближавају ли се капитализам и социјализам", писана у ери хладног рата говорила је о прелитању запада и истока.

Посљедње године живота, др Тадић посветио је свом родном Смријечну и књига о том селу је његов посљедњи интердисциплинарни научни рад.

Од прве државе до Херцеговине

Дуго смо били у заблуди да је Пива први пут била поменута у књизи византијског цара Константина Порфирогенита Де администрандо империо (О управљању државом), писаној око 950. године, што дугује мо нашим уџбеницима историје. Наиме, све до недавно, готово у свим уџбеницима историје, од основношколских па до универзитетских, стајало је, уз позивање на Порфирогенита, да је „прва српска држава обухватала сливове Пиве, Таре, Лима, Ибра и Западне Мораве“. Међутим у Порфирогенитовој књизи нити има имена Пиве, нити индикација да би она могла бити у саставу прве српске државе. Како каже доктор Јован Ковачевић, Порфирогенит само помиње као гранични српски град некакво Међуречје, за које Ковачевић мисли да би могло бити убицирано или на Шћепан Пољу или на ушћу Лима у Дрину,

код Вишеграда. Ако би Порфирогенитово Међуречје било на Шћепан Поље, онда, према мишљењу Ковачевића, „може се претпоставити да је овај град био погранични, јер га Порфирогенит убраја у градове Србије, а Барски родослов Жупу Пиву у Подгорје“, као област Дукљанске државе.

Но, тешко је и то прихватити и убицирати Порфирогенитово Међуречје на данашњем Шћепан Пољу, јер ако Пива у то вријеме припада Дукљи, што је према попу Дукљанину неоспорно, онда би Дрина у горњем и Тара у доњем току представљале природну границу између те двије државе, те је нелогично да би Међуречје такву границу реметило, јер би се налазило не на десној, већ на лијевој, дакле дукљанској обали Таре. Прије ће бити, да је Међуречје било или код данашњег Вишеграда или на неком другом ушћу ријека негдје у

данашњој западној Србији.

Дакле, први писани помен Пиве није код Порфирогенита, како су мислиле читаве генерације наших историчара, већ у летопису попа Дукљанина. Ево најзначајнијег навода из Дукљаниновог дјела гдје се Пива први пут (колико је данас познато) помиње и из кога се види да је она била у саставу дукљанске државе: „Затим су се краљу Прелимиру (то је један од дукљанских крајева) родила четири сина, чија су имена: прворођени Хвалимиру, други Болеслав, трећи Драгислав, четврти Превлад, којима подијели своју земљу овако. Хвалимиру даде област Зете са градовима и ове жупаније, Луска, Подлужје, Горска, Купелник, Облик, Папратна, Црмница, Будва са „Цуева“, Грбаљ, Болеславу даде Травунију са овим жупанијама, Љубомир, Ветаница, Рудине, Крушевица, Врм, Рисан, Драчевица, Конавли, Жрновица,

Поглед у смрчански атар са Паноса - ФОТО: Жељко Тадић

била смрћу цара Петра 969. Године, убрзо покорили и Рашку, што би се могло десити око 975. године (Грци су под царем Јованом Димискијем освојили Бугарску 971. године). Но, у сваком случају, произилази да је подјела извршена прије хиљадите године.

Др Јован Ковачевић је мишљења да је на подручју данашње Пиве била и Дукљанинова жупа Комарница, која би тако обухватала насеља у доњем току ове ријеке, од Концила до састава Комарнице и Сињца. Ипак је много вјероватније да је жупа Комарница била не у доњем, већ у горњем току ове ријеке, обухватајући тако подручје данашњег Дробњака и, можда, Ускока, јер од Концила до Сињца мало је у кањону ријеке простора за једну жупу, имајући у виду да су Дукљанинове жупе доста простране области у ријечним увалама, тако да увијек обухватају бар неколико жупних села.

НАЈЖУПНИЈЕ СЕЛО У ПИВИ

Шта би то биле жупе и жупаније које набраја Дукљанин? Даничић је у Вуковом рјечнику одредницу „жупа“ превео на њемачки као: нека сунчана област гдје или више вишега снијега нема, или он ископни убрзо пошто падне.

Сличан је Даничићев превод и на латински „терра априца“ – присојни (сунчани) крај. У Пиви се овакво значење ријечи „жупа“ и до данас одржало, тако да је овдје именица жупа у контрасту са именицом планина, на примјер у оваквом исказу: „Ове зиме је планине затрпао велики снијег, али су жупе остале копне“. Жупа означава подручје ниже надморске висине, заклоњено од вјетрова и изложено сунцу. Од именице жупа чује се у Пиви доста често и придјев жупан у смислу топао, сунчан, благе климе, на примјеру у исказу „Шћепан Поље је најжупније село у Пиви“.

У СЉЕДЕЋЕМ БРОЈУ: Слободни људи у Жупи

Вељка Ушћумлића екипа „Ријечи Пиве“ затекла је на Трси у ресторану Драгана Јокановића. Наврати он тамо сваки дан, каже, на чашицу – двије и на разговор са пријатељима. Лати се и гусала, па запјева да забави друштво. Други кажу да је ријеч о једном од најбољих пивских гуслара у шта смо се увјерили слушајући га на Трси.

Не кајем се што сам остао на селу. Многи одлазе, али не знам да ли је боље мени или њима, а можда је њима лакше. Не бих ја могао да трпим да ми неко наређује, овдје сам свој газда. Бринем о стаду од преко 80 оваца, имам 16 говеда и пет коња – каже Вељко.

На питање зашто држи коње, он каже да то воли и да их је раније имао чак 12.

Са Трсе крећемо до Горњег Унча на Вељково имање, а док уживамо у јесењим бојама и дивном погледу, Вељко прича да живи са млађим братом и да у кући немају „женске руке“.

Не купимо мрс за продају и живимо искључиво од продаје меса. Пласман је сигуран захваљујући компанији „Горановић“, али није сам задовољан цијеном која по килограму износи 5,5 еура и није се мијењала годинама – казао је овај домаћин.

Он каже да памти када је на Унчу било много више становника, а да сада горњем дијелу села диме само четири димњака.

У цијелом селу сада је двадесетак домаћинстава, а некад их је било више од 60 – прича Вељко и са сјетом помиње села у којима лети нема никога, а то су Никовићи, Јеринићи и Жеично. У Кнежевићима имамо два домаћина, а у Бојатима три. Пуста су села, људи одлазе, а дјевојке неће да се удају за момке који су остали, па нема ни дјеце – казао је Вељко.

Каже да је све више туриста диљем Пиве, али да није размишљао да се укључи у тај посао.

У дворишту његове куће затичемо ћурана и необичног кунића који, вјеровали или не, због крзна вишер личи на пудлицу. Не држи Вељко животиње само због користи, него

Вељко Ушћумлић са Горњег Унча не каје се што је остао на селу

Немам газду, слободан сам човјек и радим колико хоћу

и из љубави...

На питање шта поручује читаоцима овог часописа, Вељко са осмјехом каже; Пивљани су вазда били добри људи и поручујем им да остану оно што јесу вјекovima.

Остављамо га на лијепом Горњем Унчу да се припреми за још једну зиму током које ће намиривати живо и гуслати током дугих хладних ноћи...

Р.Т.

Вељко са необичним кунићем

ПИВСКО КОЛО

Пиво, Пиво, што те зову поточљивом, каловитом, кад ти с правом заслужујеш да се зовеш гласовитом?

Јер кад Босна под притиском освајача силног леже – пут Ловћена с цеврдаром витез Бајо твој побјеже

да настави, да продужи Косарића бој Стефана, да се земља Херцегова не напушта без мегдана...

Пошто силе надмоћије у тешки је синцир свеза; колико си, Пиво, њојзи дала људии витеза!...

У трзавом сану спава три вијека или више. док орлови Данилови из сана те пробудише.

Мимо друге кадилуке имала си сто фермана, и стотину повластица од Стамбола и султана.

Скочи Вуле, скочи Миро Јововићи, Бајагићи. и властела твоја. Пиво Гаговићи, Љешевићи.

ка' вукови Вуковићи. тргнуше се и Тадићи. главе Сјеку на све стране и Кулићи и Хацићи

А то јато књаз повјери војеводи свом Сочици, по хитрини и смјелости сличном орлу, сивој птици.

Никола I ПЕТРОВИЋ ЊЕГОШ

Фото: Никола Цицил

ISSN 2536-5711

9 772536 571002 >

e-mail: rijec.pive@gmail.com